

WHY DOES POPULISM HAVE A FUTURE?

Tania Glouhtcheva

PhD student at Sofia University "St. Kliment Ohridski", Sofia, Bulgaria
taniagl@abv.bg

Abstract: *The following research aims to present Populism as a phenomenon and the reasons why it has a future all over the world. The XXI - st century is also known as the "Populist era" (Cas Mudde). Both the left and the right have nothing more to offer and give the people who want something new. The change should also give them security. Populism has a future because it is not an ideology. It "borrows" the most appropriate from the left and the right ideologies and adjusts" them to people's problems and gives solutions. Populism is a global phenomenon. Today we are witnessing the 4-th wave which is spreading all over the world. The former 3 waves have been mainly in Latin America, the place which is also considered its cradle, as Ernesto Laclau argues. Many political scientists such as Cas Mudde, have warned about the threat of the rising Populism, at the beginning of the century, but nobody paid attention. Why is Populism becoming more and more popular? The main reason is that it constantly changes. It's different in every country and always has "the right solutions" to the different problems of the different societies. Hence, it aims not only those who don't sympathize any political party, but also those who are disappointed, have doubts and those who don't feel represented. Secondly, the populist leader is always close to the people: he dresses like them, understands their problems, walks among the people and doesn't have bodyguards. He doesn't need to say "I am one of you!" because it is obvious. The political scientists talk about "Left Populism" and "Right Populism". The first one is typical for countries with serious social problems – mainly in Latin America. Whereas the second type characterizes the countries with well-developed economies – in Western Europe and the USA. There are not many researches made about the Populism in Bulgaria. Political scientists start using the word in the last decade and it is applicable to all parties. Georgi Karasimeonov and Daniel Smilov, argue that Simeon Saxe-Coburg-Gotha is the first Bulgarian populist leader. Even after his government, the people still look for someone "to save" them, which only proves that Populism is not over and it is something useful because it brings hope. The used methods are: sociological research, taking interviews, analyzing data and deduction.*

* The paper contains the author's personal researches, made in the University of Sao Paulo, in Brazil

Keywords: Populism; Left Populism; Right Populism; Ideology; Leader; Bulgaria; Latin America; Western Europe; USA.

ЗАЩО ПОПУЛИЗМЪТ ИМА БЪДЕЩЕ?¹

Таня Глухчева

докторант на СУ „Св. Климент Охридски“, София, България

Резюме: Докладът има за цел да разгледа популизмът като феномен, както и причините, поради които той има бъдеще в целия свят. XXI век е времето на популизма. Лявото и дясното политическо пространство са се изчерпали и избирателите искат нещо ново. Искат сигурност и промяна. Популизмът има бъдеще, защото сам по себе си не е идеология и не може да се изчерпи. Той взема „най-подходящото“, както от левите, така и от десните идеологии, „прилага“ ги към проблемите на народа и предлага начин за решението им. Популизмът е глобален феномен. Днес сме свидетели на неговата 4-та вълна, която залива цял свят. Предходните три са били географски съсредоточени предимно в Латинска Америка, считана за негова родина, според политолога Ернесто Лакруа. Много други изследователи на популизма, сред които Кас Муде, са посочили опасността от разпространяването му още в началото на века. В какво се изразява силата на популизма? Основната причина е, че той непрекъснато се променя в зависимост от държавата, актуалните проблеми и исканията на обществото. Така обхваща не само безпартийните избиратели, но и разочарованите, колебаещите се и всички, които не се чувстват представени. Втората причина е, че популисткия лидер е винаги сред народа: облича се като него, съпричастен е с проблемите му, не се притеснява да ходи пеша и без охрана. Не е необходимо да изрича посланието „Аз съм един от вас!“, защото то се вижда. Учените разделят популизма на „ляв“ и „десен“. Левият е характерен за страни със сериозни социални проблеми – предимно в Латинска Америка. Десният е присъщ на държави със силно развити икономики, затова се среща в Западна Европа и САЩ. В България популизмът не е изследван задълбочено до този момент. Терминът започва да се използва през последното десетилетие и е приложен за всички партии. Политолозите Георги Карасимеонов и Даниел Смилов считат, че популистката вълна в България започва със Симеон Сакскобургготски. След неговото управление, избирателите продулжават да търсят „спасител“, което показва, че популизмът не е изчерпан, а напротив – той е необходим, защото носи надежда. Използваните методи са: социологическо проучване, вземане на интервюта, анализ и обработка на данни и дедуктивен подход.

*Докладът е написан и с направени лични изследвания на автора, при обмен в Университета на Сао Пауло в Бразилия.

¹ Бел. ред.: Статията разглежда дискуссионна тема и не ангажира редакционната колегия с тезите и становищата на автора. Съставителите са готови да публикуват и други мнения по темата.

Ключови думи: популизъм, ляв популизъм, десен популизъм, идеология, България, Латинска Америка, Западна Европа, САЩ

Кой е най-подходящият момент за популизма? Правилният отговор на този въпрос, винаги ще бъде: „Сегга!“ Според Хегел, за определен вид политика се пише, когато тя не може да бъде приложена на практика. По същия начин се разпространява теория за революция, в момент, когато е невъзможно да избухне.

Какво представлява „популизъмът“? За него се говори много през последното десетилетие, имайки предвид, случващото се на световната политическа сцена. От него са засегнати, както икономически силно развитите страни, так и развиващите се. Към момента освен Япония, има още няколко страни, където популизъмът не е известен.

Настоящият доклад има за цел да изследва дали популизъмът има бъдеще, но за да даде отговор на този въпрос е необходимо да се проследят корените му, причините за съществуването му и защо става все по-предпочитан от избирателите. За целта се запознах с изследванията на най-видните политолози като Кас Муде, Ернесто Лакруа, също така направих собствени проучвания по време на 4-месечния ми престой в Южна Америка. Като докторант в „Университета на Сао Пауло“, имах възможността да общувам с местни изследователи на феномена „популизъм“ и да взема интервюта от латиноамериканци от всякаква възраст, професия, социално положение и пол (Bremmer, 2018), (Celis, and Lovenduski, 2018), (Childs, and Dahlerup, 2018), (Clinton, 2017), (Dovi, 2018), (Etzioni, 2018), (Felix, and Glaser, 2018), (Ignatova, 2015), (Joignant, 2012), (Meret, and Siim, 2017), (Mudde, and Rovira-Kaltwasser, 2012), (Rico, Guinjoan, and Anduiza, 2017), (Sayer, 2016), (Smilov, 2008), (Teorell, Sum, and Tobiasen, 2007), (Wajner, 2019).

XXI век е времето на популизма, защото лявото и дясното пространство са изчерпани и избирателите искат нещо ново, искат сигурност и промяна. Всички изследователи на „популизма“ се обединяват около следните твърдения:

1. Популизъмът представлява противопоставянето на честния, изстрадал народ срещу корумпираните елити.

2. Популистът печели, защото успява да накара народът да го чуе. Говори с кратки, точни, ясни фрази. Използва прости думи. Винаги е сред народа. Когато не е – използва съвременни средства за комуникация като социалните мрежи и най-предпочитаните медии.
3. Популизъмът сам по себе си не е идеология. Точно това го прави „устойчив и издръжлив във времето“. Той „взема“ най-подходящите за момента идеи от вече съществуваща идеология/ съществуващи идеологии. Непрекъснато се развива, надгражда, променя. Въпреки това:
4. Различават се два вида популизъм: лъв и десен. Първият е характерен за страни със сериозни социални проблеми: голямо неравенство между бедни и богати. Най-добър пример за това са страните в Латинска Америка и по-конкретно Бразилия, Венецуела, Колумбия (в Бразилия например разликата между човек с минимална заплата и човек с максимална е 126 пъти. В Дания е само 5 пъти.). Президентите им често са сочени за популисти – най-вече тези, които предлагат мерки за намаляване на бедността. Десният популизъм е в страните със силно развита икономика, които често стават основна дестинация на имигранти от по-бедни държави. Затова Западна Европа и САЩ са „заяти“ от него. Неслучайно използвам метафората „заяти от популизма“. За него не се говори като за различни етапи, а вълни. Идват, заливат за известно време и си отиват, само, за да се върнат още по-мощни. Днес, според Кас Муде, сме свидетели на четвъртата и най-мощната.
5. Основните характеристики на популистите са:
 - *Подходящ език, съобразен изцяло с избирателите. В случая с популистите те умело използват и повтарят множество пъти словосъчетанията: „корумпирани елити“, „престъпници имигранти“ и други.*
 - *Убедителност – да създават вяра, без значение дали религиозна, политическа или обществена, в дело, личност или идея – в това се състои ролята на големите лидери.*
 - *Обаяние – лично обаяние, харизма.*

Аржентинският изследовател на популизма, Ернесто Лаклоа в няколко свои изследвания посочва, че популизмът води началото си от Латинска Америка. Други политолози твърдят, че той започва с фермерските брожения в САЩ през XVIII век. Напоследък се говори за корените му още в Древна Елада. Това има следното обяснение. Още в Древността велики философи като Платон и Аристотел са се опитали да дадат най-доброто определение, най-добрите насоки за това каква трябва да бъде една държава и какво трябва да представлява политиката. Първият предлага идеалният вариант, докато вторият е по-прагматичен. Амалгамата между политиката като теория и като практика никога не е била устойчива. Но намерението е важно, не резултатът, както ни показват съвременните популистки лидери. Още в Древна Гърция всички са имали право на глас (с изключение на жените, децата и робите). Когато с течение на времето нещата започнали да се променят – народът започнал да слуша само тези, които му обещавали най-доброто.

Аристотел още в творбата си „Политика“, посочва, че неправилното разпределение на богатата ще доведе до надигане на масите от една страна и/ или негодувание от страна на богатите, чието богатство се взема за раздаване на бедните. Според него така се раждат най-големите престъпления – тези, породени от глад или презадоволяване. Повечето са от второто. „Неравенството винаги е причина за революции“, недоволство. Особено, когато не съществува никаква компенсация за жертвите. Съотнесено към днешно време – нещата се припокриват. Страни, за които неравенството е характерно, живеят в постоянен страх от народен бунт.

От друга страна Платон допълва: „много по-лесно е да убедиш тъпата, отколкото малка група хора“. Затова народният гняв има силно влияние. Ако тъпата се надигне може да направи чудо, докато ако бъде убеден един единствен човек – това не води до никаква промяна. Това е още една причина и още едно обяснение популистите да не се стремят към определена група хора, подобно на традиционните партии и идеологии. Напротив, популистите целят посланията им да привлекат, колкото се може повече симпатизанти.

Какво ще стане, когато един популист дойде на власт? Дали ще продължава да говори по същия начин или несъзнателно ще се

превърне в това срещу, което се е борил? Сократ отбелязва, че всеки, който дойде навласт, рано или късно се превръща в това, срещу което се е борил. Не в нещо, което се доближава до собствените му идеи, а в точно противоположното. Защото властта корумпира хората дори и с най-чистите намерения и подбуди.

Колкото и да е трудно да се признае – всяка епоха има своите идеи и идеологии, които остават в историята заедно с нея.

Така робството, крайнодесните, крайнолевите идеи нямат място в XXI век. Днес е времето на популизма. Ако един политик иска да бъде избран, то той трябва да бъде популист. Ляв или десен – той решава.

Защо популизмът има бъдеще? След проведена анкета и взети интервюта от латиноамерикански граждани и не само, подбрани на случаен принцип, на различна възраст, от различни професии и пол, става ясно, че по-голямата част от населението – почти 90%, предпочитат президент популист. Така се чувстват по-добре представени. Например, в Бразилия, повечето хора дори днес, 10 години по-късно биха избрали популистът Лула да Силва пред неговата наследница Дилма Русеф и настоящият крайнодесен Болсонаро. Причината за това? По време на двата си мандата, Лула, както хората имат навика да наричат, все едно им е близък приятел, съсед, роднина - е направил така, че мнозина да имат достъп до висше образование, добра професия, да имат собствено жилище, кола. Рязко намалява процента на бедността. Дори и днес 51% от чернокожото население има достъп до висше образование, нещо немислимо при управленията преди него. Същото се отнася и за жените: днес 54 % от жените имат достъп до университет.

Данните са от личните ми изследвания, направени в Университета на Сао Пауло, в периода януари – март 2020 г. и се публикуват за пръв път в настоящия доклад.

Пример за жена латиноамериканка и популист, президент на голяма държава е Кристина Фернандес де Кирхнер. Определяна като жената, която „ден след ден твърдо определя пулсът на аржентинската политика“, тя винаги е в центъра на всички събития. Използва най-ценното си оръжие: думата. Известна е с пламенните си речи, понякога пробягва до агресивен тон. Интересното е, че когато мълчи, мълчанието ѝ има същата тежест. Винаги говори в първо лице и е напълно убедена, в това, което казва, аргументира, напада или защитава. В течение на

мандата ѝ, се превръща в господар на словото. Има невороятна памет за събитията, но винаги ги описва по начин, по който нейната фигура да изпъкне. Описва ужасите от миналото, които заплашват да се върнат в бъдеще.

Също така може да говори за неща, които никога не са се случвали подчертано реалистично и по този начин обърква опонентите си. В речите си често споменава Независимостта на Аржентина и всички славни минали събития. За да бъде още по-убедителна, разчита на различни символи и факти, които да включи. Дискурсът е нейното спасение. До края на мандатът ѝ той е важен за нея. Като истински популист непрекъснато чертае красиво бъдеще, подчертава, че периодът на развитие е започнал при управлението на мъжа ѝ – президентът Нестор Кирхнер. От тогава е започнала защитата на човешките права, равенството и социалната справедливост. Това е лицето на „Една различна Аржентина“ (“Una Argentina diferente”). Никога не говори лошо за съпруга си – нито, докато е жив, нито след това, с което още повече печели адмирациите на хората. Коментарите, които прави са прости и ясни – дори и понякога да нямат нищо общо с зададения въпрос. (Ibarra: Cristina versus Cristina: el ocaso del relato).

Ляв популизъм

До тук бяха представени два примера за ляв популизъм. Той е насочен срещу „елитите“ – политически, икономически, медийни. По принцип с това трябва да се занимават всички леви партии. Но традиционната левица и като цяло съвременните социалисти и социалдемократи отдавна са прекъснали връзката с обикновените хора. Традиционната левица е напълно либерализирана и маргинализирана.

Десен популизъм

Популизъмът не е единно явление. Напоследък все по-често продобиват популярност десните популистки движения. Страните в Западна Европа са най-добрият пример затова. Те са критично настроени към статуквото, но цялата ярост и негодование са насочени към чужденците – предимно бежанците и имигрантите. Той не е явление, възникнало през последните години. Още през 90-те години на

миналия век в страни като Канада, Норвегия, Франция, Израел, Полша, Русия, Румъния и Чили трайно се настаняват десни популистски формации в законодателните органи. В страни като Швейцария, Австрия, Нидерландия, Нова Зеландия и Италия – те влизат и в коалиционни правителства. Това са страни, в повечето случаи със силно развите икономики, които изглеждат привлекателни за хората от развиващите се държави. Десният популизъм се различава от историческата десница по това, че тя се ангажира със запазването на статуквото. Интересното при десния популизъм е, че исторически той е създаден от мъже, разчита на авторитарен и харизматичен лидер, обръщенията са предназначени за мижете избиратели и в повечето случаи – са насочени срещу жените. Както вече беше споменато в доклада, популизмът непрекъснато се променя и днес не малко жени гласуват за такива партии. За да бъдат привлечени още жени като гласоподаватели и симпатизанти, днес има десни популистски партии с жени лидери. Примери за това са „Национален фронт“ във Франция, с лидер Марин Льо Пен, „Италиански братя“, с лидер Джорджия Мелони и други. На въпроса защо не са предпочели да станат член или да подкрепят леви партии, те отговарят, че левите партии отдавна не представляват жените, феменизмът в Европа вече е свършил и те могат да защитават, както себе си, така и останалите жени от нападение от имигранти или просто да защитават правата на майките, децата. Дискурсите на десните популисти са изпълнени с омраза към всички, които не са местни, остра критика към управляващите, страх от финансова криза и силен евроскептисизъм. Целта им е да внушат страх у хората и да изглеждат като герои в очите им. Тъй като популизмът не се страхува да експериментира непрекъснато с нови идеи, днес „спасителят“ е в лицето на жена.

Популизмът в България

Темата за популизма в българската политика не е подробно изследвана. Първите политолози, които са писали по този въпрос – Георги Карасимеонов и Даниел Смилов, посочват Симеон Сакскобургготски за първия популист в страната. Неговите обещания за по-добър живот, запомнящата се фраза: „Вервайте ми!“, както и амбициозното обещание „Ще ви оправя за 800 дни“ и непрекъснатите

снимки сред народа, където позволява на по-взрастните да го наричат „Симеончо“ – дават пълното основание да бъде наречен популист.

Следващият „спасител“ на българите е в лицето на Бойко Борисов. За него анализаторите твърдят, че е започнал политическата си кариера като популист: напрекъснато го дават по телевизията и го представят като герой, изявява се като футболист, „мъж-мечта“. Простият му народен изказ го доближават все повече до хората, повечето е припознават в него и затова гласуват. Следва етап, когато е по-малко популист и в момента, в който започва да губи от доверието на избирателите – се качва на джипа и започва да обикаля страната и да се прави на обикновен човек.

Някои посочват Волен Сидеров като най-големият популист. Той несъмнено е такъв, макар да се колебае между крайнодесния – със своята антимигрантска и антиромска реторика и крайнолевият – обещавайки европейски пенсии и добри отношения с Русия.

Най-новият пример за популист е Слави Трифонов. Човек, разчитащ на популярност, благодарение на телевизионното си предаване и песни, на пръв поглед звучи абсурдно да се яви на избори. Но отново, избирателите очакват своя „месия“, харесва им това, което чуват и се доверяват.

Ако трябва да се посочи българска жена популист, това е Мая Манолова. Както беше споменат по-напред, популизъмът няма идеология. След напускането ѝ на Българската социалистическа партия, започва да говори по начин, по който да обединява леви и десни избиратели, пътува в градския транспорт, участва в различни мероприятия, с което във всеки един момент иска да покаже „Аз съм една от вас!“.

За съжаление политическата култура в България е на много ниско ниво и наистина трябва да се появи „спасител“, който да вдигне малко нивото. Затова популизъмът има бъдеще. Не само в България, а и по цял свят. Защото хората навсякъде, с малки изключения, са разочаровани от политическите елити и се надяват на нещо по-различно и по-добро. И вярват на това, което чуват, защото популистите говорят на техния език, кратко, ясно и убедително. Популизъмът не е лошо нещо. Произлиза от латинската дума *populus*, което означава „народ“. А политиките, насочени към подобряването на живота не могат да бъдат

лоши. Силата на популизма се изразява в неговата способност да се променя взаимност от държавата, актуалните проблеми и исканията на обществото. По този начин обхваща не само безпартийните избиратели, но и разочарованите, колебаещите се, всички, които не се чувстват представени от настоящето правителство.

Популизмът има бъдеще по целия свят, защото проблеми възникват всеки ден, неспособни политици идват на власт и проблемите се задълбочават. Популистите твърдят, че винаги имат „верния отговор“, знаят „правилното решение“ и все повече хора искат да чуят тези успокоителни думи. Според данни на английския вестник „Гардиан“ само за едно десетилетие броят на популистите, които участват по един или друг начин в управлението на една страна се е увеличил 14 пъти. Тази тенденция ще се засилва, докато „управляващите елити“ не се вслушат в гласа на народа. За съжаление разстоянието между едните и другите непрекъснато се увеличава и възможността да чуят намалява все повече. За сметка на това популистите са близо и чуват и виждат всичко.

ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES

- Bremmer, I. (2018).** Us vs. Them: The failure of Globalism, New York: Portfolio/ Penguin
- Celis, K.; Lovenduski, J. (2018).** European journal of politics and gender: Power struggles: gender equality in political representation, vol. 01/ num. 01 – 02, Bristol: Bristol University Press, pp 149 – 166.
- Childs, S.; Dahlerup, D. (2018).** European journal of politics and gender: Increasing women's descriptive representation in national parliaments: the involvement and impact of gender and politics scholars, vol. 01/ num. 01 – 02, Bristol: Bristol University Press, pp 185 – 204.
- Clinton, H. (2017).** What happened, New York: Simon and Schuster.
- Dovi, S. (2018).** European journal of politics and gender: Misogyny and transformations, vol. 01/ num. 01 – 02, Bristol: Bristol University Press, pp 131 – 147.
- Etzioni, A. (2018).** Law and society in a populist age: balancing individual rights and the common good, Bristol: Bristol University Press.
- Felix, A.; Glaser, E. (2018).** Triumph of the women?: The female face of the Populist and far right in Europe, Berlin: Friedrich – Ebert – Stiftung.

- Ignatova, D. (2015).** Moralni aspekti na populistките resheniya v politikata (in Bulgarian). In: „Doktorantski sbornik 2014, doktorantski izsledvaniya v sotsialnite i humanitarnite nauki”, Publisher: Iztok Zapad, Sofia, Bulgaria, 2015, pp. 207-209. // [Игнатова Д. Морални аспекти на популистките решения в политиката. София: изд. Изток Запад, 2015 в Сб: „Докторантски сборник 2014, докторантски изследвания в социалните и хуманитарните науки”, с. 207-209].
- Joignant, A. (2012).** Habitus, campo y capital. Elementos para una teoria general del campo politico. Mexico: Revista Mexicana de Sociologia, 2012, vol. 74, num. 4, octubre-diciembre, pp 587 -618.
- Meret, S.; Siim, B. (2017).** European conference on politics and gender (ECPG): A Janus – faced feminism: Gender in women – led right – wing populist parties, Lausanne: University of Lausanne.
- Mudde, C.; Rovira-Kaltwasser, C. (2012).** Populism and (liberal) democracy: a framework for analysis, in Populism in Europe and the Americas: Threat or Corrective for Democracy?, Cambridge: Cambridge University Press, pp 1-26.
- Rico, G.; Guinjoan, M.; Anduiza, E. (2017).** The emotional underpinnings of populism: how anger and fear affect populist attitudes. Swiss Political Science Review 23 (4), pp 444-461.
- Sayer, A. (2016).** Why we can't afford the rich, Bristol: Policy press.
- Smilov, D. (2008).** Populizmat kato ideologiya (in Bulgarian). In: “Politicheski izsledvaniya, 2008, br.1”, Publisher: Fridrih Ebert, Sofia, Bulgaria. // [Смилов Д. Популизмът като идеология. София: изд. Фридрих Еберт, в Сб: Политически изследвания, 2008, бр.1].
- Teorell, J.; Sum, P.; Tobiasen, M. (2007).** Participation and political equality, in Citizen and Involvement in European Democracies. Abingdon: Routledge.
- Wajner, D. (2019).** Populism and world politics: Making (Latin) America great again: lessons from Populist foreign policies in the Americas, Jerusalem: The Hebrew University, pp 198 – 225.

Интернет източници / Internet sources:

- Marine Le Pen – Wikipedia –
[\[https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%BD_%D0%9B%D1%8C%D0%BE_%D0%9F%D0%B5%D0%BD\]](https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%BD_%D0%9B%D1%8C%D0%BE_%D0%9F%D0%B5%D0%BD), (Last view: 13.03.2020) // [Марин Льо Пен – Уикипедия]
- Petrie, Frauke - Wikipedia –
[\[https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B8_%D0%A4%D1%80%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B5\]](https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B8_%D0%A4%D1%80%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B5), (Last view: 13.03.2020) // [Петри, Фрауке — Википедия]
- Meloni, Giorgia - Wikipedia –
[\[https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B5%D0%BB%D0%BE%D0%BD%D0%B8_%D0%94%D0%B6%D0%BE%D1%80%D0%B4%D0%B6%D0%B0\]](https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B5%D0%BB%D0%BE%D0%BD%D0%B8_%D0%94%D0%B6%D0%BE%D1%80%D0%B4%D0%B6%D0%B0), (Last view: 13.03.2020) // [Мелони, Джорджа — Википедия]

КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО: ОПАЗВАНЕ, ПРЕДСТАВЯНЕ, ДИГИТАЛИЗАЦИЯ

CULTURAL AND
HISTORICAL
HERITAGE

PRESERVATION
PRESENTATION
DIGITIZATION

Съставители
Галина Богданова
Петко Ст. Петков

Editors
Galina Bogdanova
Petko St. Petkov

Материалите в сборника са обект на авторско право. Разрешава се безвъзмездното ползване на техни електронни/ хартиени копия само за лична употреба или обучение, при пълно цитиране на текущата страница и след писмена декларация от цитиращия за липса на търговски намерения. За копиране под друга форма, препубликуване или публикуване на сървъри се изисква писмено разрешение и/или заплащане.

This work is subject to copyright. Open and free of charge use of digital/hard copies of publications is granted only for personal or educational use, with full citation of the current page, and after written declaration of the quoting side for not-commercial intention. For any other reproducing types, re-publishing, photocopying, recording, or any other storage retrieval system/ server written permission and/or fee is required.

© Авторски колектив, 2020

© Authors` Group, 2020

Техническо редактори:
Николай Ноев
Калина Сотирова-Вълкова

Technical editors:
Nikolay Noev
Kalina Sotirova-Valkova

Научна поредица: том 6, брой 1 (8)/2020
Science series: vol. 6, issue 1 (8)/2020

www.math.bas.bg/vt/kin
ISSN: 2367-8038